



Aarhus Kommune
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand
Att.: Kristiina Mardi

Hav- og Vandmiljø
J.nr. 2023-33410
Ref. cemow
Den 13. juli 2023

AFGØRELSE

i sag om anmodning om fravigelse af miljømål på delstrækning af vandområde 05934, Gungdy Bæk

Miljøstyrelsen har truffet afgørelse efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål¹.

Miljøstyrelsen meddeler Aarhus Kommune tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål "*God økologisk tilstand senest 22. december 2027*" for en delstrækning af Gungdy Bæk, 05934, jf. bilag 1, tabel 1.1., til bekendtgørelse om miljømål¹, ved gennemførelse af projektet "reguleringsprojekt i Gungdy Bæk". Delstrækningen omfatter ca. 12 meter af vandområdet, som udgår af afgrænsningen. Koordinaterne for vandområdet ændres, når projektet er gennemført.

Afgørelsen er endelig og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. § 6 i bekendtgørelse om miljømål.

Sagens oplysninger

Aarhus Kommune har ved henvendelse til Miljøstyrelsen den 13. juni 2023 anmodet om tilladelse til at fravige miljømålet for en delstrækning af vandområde 05934, Gungdy Bæk. Delstrækningen omfatter ca. 12 meter af vandområdet.

Anmodningen er fremsendt i forbindelse med udvidelsen Torshøjvej, der har til formål at mindske de trafikale flaskehalsproblemer, der kan opstå når Aarhus Syd Motorvejen udvides.

Kommunens anmodning

Anmodningen fra Aarhus Kommune er vedlagt følgende oplysninger:

- formålet med ansøgningen,
- projektbeskrivelse med oversigtskort der bl.a. viser hvilken strækning af vandområde 05934, der anmodes om fravigelse af miljømål for,
- en beskrivelse af overfladevandområder, der vil blive fysisk ændret som følge af projektet samt betydninger for aktuel tilstand og målopfyldelse for disse

¹ Bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

- redegørelse for afløbsforholdene i projektområdet før og efter projektet
- en beskrivelse af ændringernes betydning for aktuel tilstand og målopfyldelse for vandområdet og tilstødende vandområder,
- muligheden for alternativer til projektet,
- muligheden for tilpasninger af projektet

Til anmodningen er desuden vedlagt Aarhus Kommunes tilladelse efter vandløbsloven til rørlægning af Gungdy Bæk opstrøms på 12 meter samt etablering af åbent vandløb frem til Gungdy Bæk fra juli 2023.

Kommunens anmodning med bilag er lagt til grund ved afgørelsen af sagen. Oplysningerne gennemgås herunder.

Formål og projekt

Formålet med projektet er at udvide Torshøjvej fra to til fire spor, således at de trafikale flaskehalsproblemer til og fra Aarhus Syd Motorvejen, der kan opstå i forbindelse med udvidelse af motorvejen, mindskes. Projektet har derfor en væsentlig samfundsmæssig betydning. Vejanlægget udvides ind over Gungdy Bæk, hvorfor 12 meter af vandområdet opstrøms vil blive rørlagt i forlængelse af den eksisterende rørledning (figur 1 og figur 2).



Figur 1. Projektområde vist med pil.



Figur 2. Matrikelkort med projektområde vist med pil.

Eksisterende forhold i vandområdet

Gungdy Bæk er et lille vandløb med fast bund og spredt grødevækst. Generelt har vandområdet et kanaliseret forløb med omkringliggende landbrugsarealer, og er beskyttet af høje urter. Vandområdet har sit udløb til Århus Å.

I forbindelse med etablering af et udløb fra et nyetableret vejvandsbassin blev vandområdet samtidigt restaureret med udlægning af grus og sten på en ca. 500 m strækning for at sikre, at Gungdy Bæk opnår sit miljømål.

Strækningen inden for projektområdet er i høj grad påvirket både afløbs- og vandkvalitetsmæssigt af udledningen fra regnvandsbassinet, der modtager regnvand fra et større boligområde.



Figur 3. Nuværende forhold i projektområdet i Gungdy Bæk fra eksisterende rørføring.

Fysiske ændringer af vandområder, og betydning for tilstand og målopfyldelse

De fysiske ændringer påvirker ca. 12 meter opstrøms af Gungdy Bæk, 05934, der er i alt ca. 1,1 km lang. Opstrøms for Gungdy Bæk er vandområdet et privat og ikke målsat, rørlagt vandløb.

I forbindelse med udvidelsen af Torshøjvej skal vejens skråningsanlæg udvides hen over Gungdy Bæk, hvilket medfører yderligere areal til vejdæmningen samt behov for arealet langs med skråningen til arbejdsareal.

Den eksisterende Ø800 mm rørføring under Torshøjvej forlænges med ca. 12 meter og vil blive terrænreguleret og opfyldt med jord. Efter rørføringen vil der blive etableret en 5-10 meter åben vandløbsstrækning med 2-3 meter bredde, hvori der udlægges groft materiale, med tilkobling til eksisterende vandløb.

Det er Aarhus Kommunes vurdering, at projektet ikke forhindrer målopfyldelse i det resterende ca. 1 km vandløb nedstrøms for projektområdet.

Påvirkning af andre overfladevandområder i vandområdedistriktet

Projektet udføres således, at strækningen nedstrøms for projektområdet ikke påvirkes miljømæssigt uforsvarligt. Derudover påvirker projektet ikke de afvandingsmæssige forhold for opstrøms arealer.

Muligheden for projektilpasninger og alternative projekter

En række faktorer ligger til grund for kommunens vurdering og beslutning om, at udvidelsen af Torshøjvej skal ske over Gungdy Bæk. Projektet for udbygning af Aarhus Syd Motorvejen er bestemt ved anlægslov, som bl.a. fastsætter, at udvidelsen af Torshøjvej skal foregå mod sydvest, altså over Gungdy Bæk. Vejens nuværende linjeføring vil få et uønsket horisontalt kurveforløb i form af en S-forløb, der ikke vil overholde de påkrævede oversigtsforhold, hvis vejen i stedet udvides på den modsatte østlige side over det ikke-målsatte vandområde (figur 4). Ydermere er der en 550 meter lang eksisterende støjvold, som grænser op til vejens østlige side, hvilket begrænser muligheden for udvidelsen til denne side (figur 5). Ligeledes er der på den østlige side af Torshøjvej placeret en større spildevandspumpestation, som både vil være dyr at flytte og svær at finde en alternativ placering til i området.



Figur 4. Skitse af det uønsket vejforløb med S-kurver.



Figur 5. Støjvolden på den østlige side af Torshøjvej.

Plangrundlag

Det fremgår af bilag 1, tabel 1.1., til bekendtgørelse om miljømål¹, at der for vandområde Gungdy Bæk, 05934 er fastlagt et miljømål om ”god økologisk tilstand senest 22. december 2027.”

Det fremgår af vandområdeplanerne 2021-2027², at vandområdet er karakteriseret som et naturligt typologi 1 vandløb.

Desuden fremgår det, at tilstanden for de økologiske kvalitetselementer er følgende:

Invertebrater/Smådyr	Ringe
Fisk	Ukendt

² <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.

Makrofyter/Planter	Ukendt
Fytobenthos/Alger	Ukendt
Nationalt specifikke stoffer	Ukendt
Samlet økologisk tilstand	Ringe

Der er fastlagt foranstaltningen ”mindre strækningsbaserede restaureringer” for vandområdet, der skal sikre opnåelse af det fastlagte miljømål om ”god økologisk tilstand senest 22. december 2027”, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer³.

Retsgrundlag

§ 8, stk. 1-2, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer³:

”§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 4 i bekendtgørelse om miljømål¹:

”§ 4. Miljøministeren kan fravige de fastlagte miljømål, hvis

1) manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller i grundvandsforekomstens niveau, eller

[...]

Stk. 2. Følgende betingelser skal være opfyldt for at fravige fastlagte miljømål:

1) Ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på vandforekomstens tilstand.

2) Ændringerne skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af ændringerne.

³ Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

3) De nyttige mål, der tilgodeses ved fravigelse af fastlagte miljømål, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan efter anmodning fra en myndighed og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at myndigheden under de omstændigheder og betingelser, som er nævnt i stk. 1 og 2, kan fravige de fastlagte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager ved lejlighed den fornødne korrektion af konkrete miljømål, som en ændring efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til, jf. herved § 15, stk. 1, i lov om vandplanlægning.”

Vurdering og afgørelse

Ved afgørelsen er der lagt vægt på følgende forhold:

Det fremgår af anmodningen fra Aarhus Kommune, at gennemførelse af projektet ”reguleringsprojekt i Gungdy Bæk” vil indebære ændringer af de fysiske karakteristika for vandområde Gungdy Bæk, 05934. Ændringerne vil medføre, at en delstrækning af vandløbets aktuelle tilstand vil blive forringet, og muligheden for opfyldelse af det fastlagte miljømål på delstrækningen vil blive forhindret, idet tiltagene inden for projektområdet ikke understøtter god økologisk tilstand.

Udvidelse af Torshøjvej fra to til fire spor påvirker en forholdsvis lille opstrøms del (ca. 12 meter) opstrøms af Gungdy Bæk, således at der formentlig vil ske en forringelse af nuværende ringe tilstand på projektstrækningen. Projektet vurderes til ikke at have en negativ påvirkning på muligheden for at opnå målopfyldelse på den resterende del af vandområdet.

Nyttevirkningerne af projektet er af væsentlig karakter, da projektet medvirker til de samfundsmæssige interesser i form af en god trafikafvikling til og fra Aarhus Syd Motorvejen via Torshøjvej.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående oplysninger fra kommunen, at omstændighederne og betingelserne for at meddele tilladelse til at fravige miljømål er til stede, jf. § 4, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse om miljømål¹, og der meddeles Aarhus Kommune tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål ”*God økologisk tilstand senest 22. december 2027*” for en delstrækning af Gungdy Bæk, 05934, jf. bilag 1, tabel 1.1, til bekendtgørelse om miljømål¹, ved gennemførelse af projektet.

Tilladelsen til at fravige det fastlagte miljømål er betinget af, at projektet i øvrigt kan godkendes efter relevant lovgivning. Muligheden for at opnå denne godkendelse er der ikke taget stilling til i forbindelse med behandling af anmodningen om fravigelse af miljømål for vandområde 05934 ved gennemførelse af projektet.

Vandområde 05934 i sin nuværende form vil fortsat være omfattet af den konkrete vandplanlægning, herunder beskyttelse mod forringelse og omfattet af et konkret miljømål.

Efter projektets gennemførelse foretages der ved lejlighed korrektion af det fastlagte miljømål for den delstrækning af vandområdet, som afgørelsen giver anledning til.

Aarhus Kommune bedes ved projektets gennemførelse sende en konkret beskrivelse af de fysiske ændringer, der er foretaget til vandområdets afgrænsning, forløb eller definition til Miljøstyrelsen, havogvandmiljoe@mst.dk

Med venlig hilsen

Cecilie Møller Wagner
AC-tekniker
+45 20 13 88 24
cemow@mst.dk